

Methodiek
**TRAUMA SENSITIEF
LESGEVEN,**
Oog voor trauma en veerkracht
Een kennismaking

door Erna Vinke
www.tactiv.nl / ernavinke@tactiv.nl / 06-27141346
Trainings-/projectbureau TACTiV
tijdens de LOWAN-studiedag
op 7 november in Ede

1

Een
traumatische
ervaring...

- Sterk gevoel van
onveiligheid/dreiging
- Overweldigende emoties (angst,
hulpeloosheid, onmacht)
- Intens fysieke effecten

2

Niet elke schokkende gebeurtenis leidt tot trauma

Bepaalde factoren vergroten het risico:

- jonge (ontwikkelings)leeftijd;
- een voorgeschiedenis van stressvolle en traumatische ervaringen;
- meemaken van interpersoonlijk geweld;
- (dreigend) verlies van of verraad door een gehechtheidspersoon;
- gebrek aan sociale steun.

3

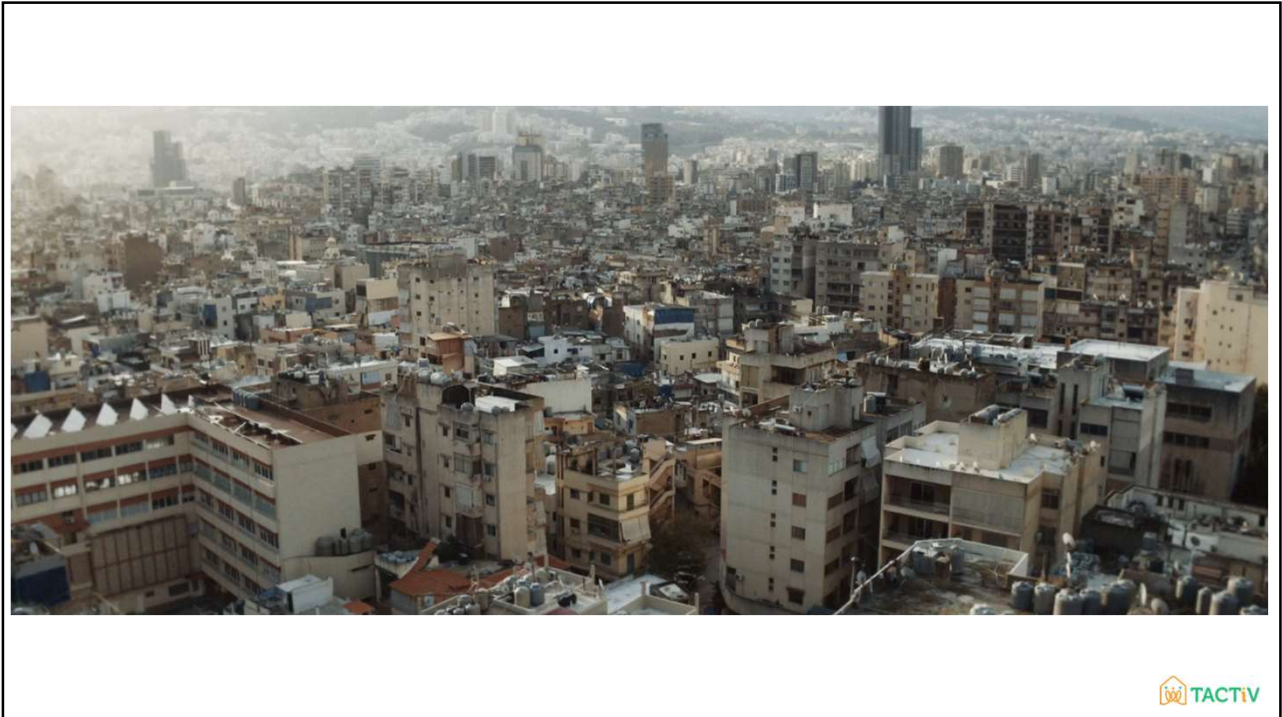

*Trauma is not what happens to you;
trauma is what happens inside you as a
result of what happens to you.*

Gabor Maté, *The wisdom of Trauma – Can our deepest pain be a doorway to healing?* (2021)

4

5

QUIZZZZ
www.menti.com

6

Gevolgen van traumatische ervaringen/trauma - kind

- Gedragsproblematiek
- Waakzaamheid en stress
- Structurele veranderingen in de hersenontwikkeling
- Niet kunnen komen tot leren

Internaliserende problemen:

- angst en depressieve klachten
- aandachttekort en dissociatie
- schoolverzuim
- zelfbeschadigend gedrag
- middelengebruik en verslaving
- suïcidaliteit

Externaliserende problemen:

- opstandig gedrag
- hyperactief en impulsief gedrag
- agressief gedrag
- schoolverzuim
- delinquent gedrag
- middelengebruik en verslaving

7

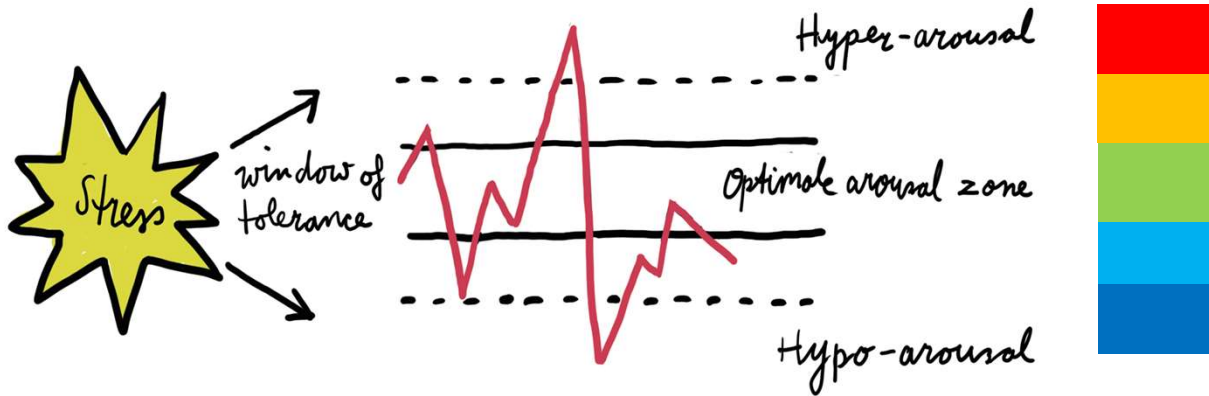
Gevolgen van traumatische ervaringen/trauma - school

- Gedragsproblemen en escalatie
- Handelingsverlegenheid
- Frustratie en onmacht

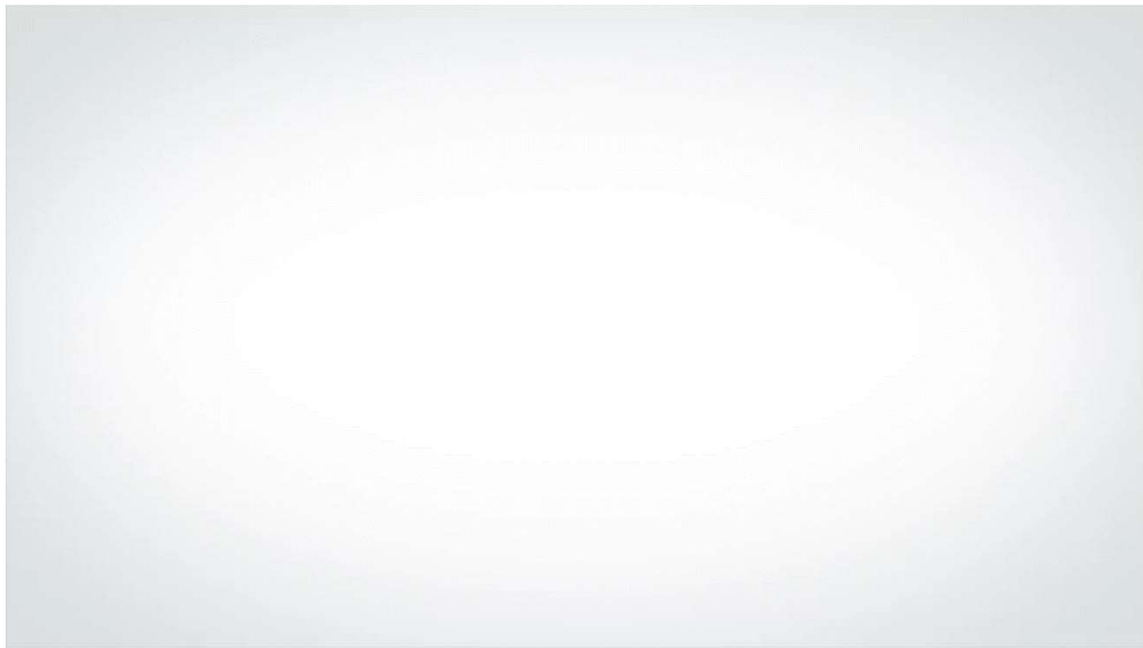

8

Window of tolerance, het "raampje"

9

10

Reacties op bedreiging/ gevaar

11

Uitdaging

Lesgeven aan getraumatiseerde kinderen kan bij docenten de volgende gevoelens oproepen:

- verwarring;
- frustratie;
- onderwaardering;
- boosheid;
- hulpeloosheid.

12

TSO, wat is het NIET?

- Een methodiek waarbij alles anders moet
- Een 'quick fix': een kant en klare oplossing voor (complexe) vraagstukken t.a.v. gedrag en ontwikkeling
- Een uitgewerkt concept of 'toolkit'

13

TSO, wat is het WEL?

- Een gedegen basis van kennis over hersenontwikkeling, stress, ingrijpende levensgebeurtenissen en trauma; en de effecten hiervan op gedrag en ontwikkeling
- Een "bril" om te kijken
 - naar gedrag en ontwikkelingsvraagstukken
 - naar gevoelens van onmacht (bij moeilijke leerlingen, bij jezelf)
 - naar de organisatie en je eigen handelen

14

TSO, wat is het WEL? (2)

- Een oproep om vanuit het onderwijs van betekenis te zijn; met handreikingen daartoe:
 - bij het ontwikkelen en herstellen van zelfregulatie en veerkracht
 - in warme en stabiele relaties
 - in het bieden van veiligheid en het verlagen van stress
- Een brede blik op samenwerking;
 - in de klas, in de school, met hulpverleners en ouders.
 - vanuit de urgentie om samen in beweging te blijven en te zoeken naar mogelijkheden en begrip

15

Noodzaak: Impact trauma en stress op ontwikkelen, leren en welzijn

- Veel kinderen maken ingrijpende gebeurtenissen mee en/of groeien op met chronische stress; dit kan leiden tot trauma.
- Trauma leidt vaak tot problemen met leren en gedrag.
- Kinderen nemen hun trauma mee naar school.
- Trauma is een risicofactor voor kwetsbaarheid voor meer geweld
- Trauma van kinderen heeft ook invloed op docenten:
 - Burn-out
 - Secundaire traumatische stress
 - Uitputting van mededogen
- De effecten van trauma kunnen een schoolplaatsing verstoren.

16

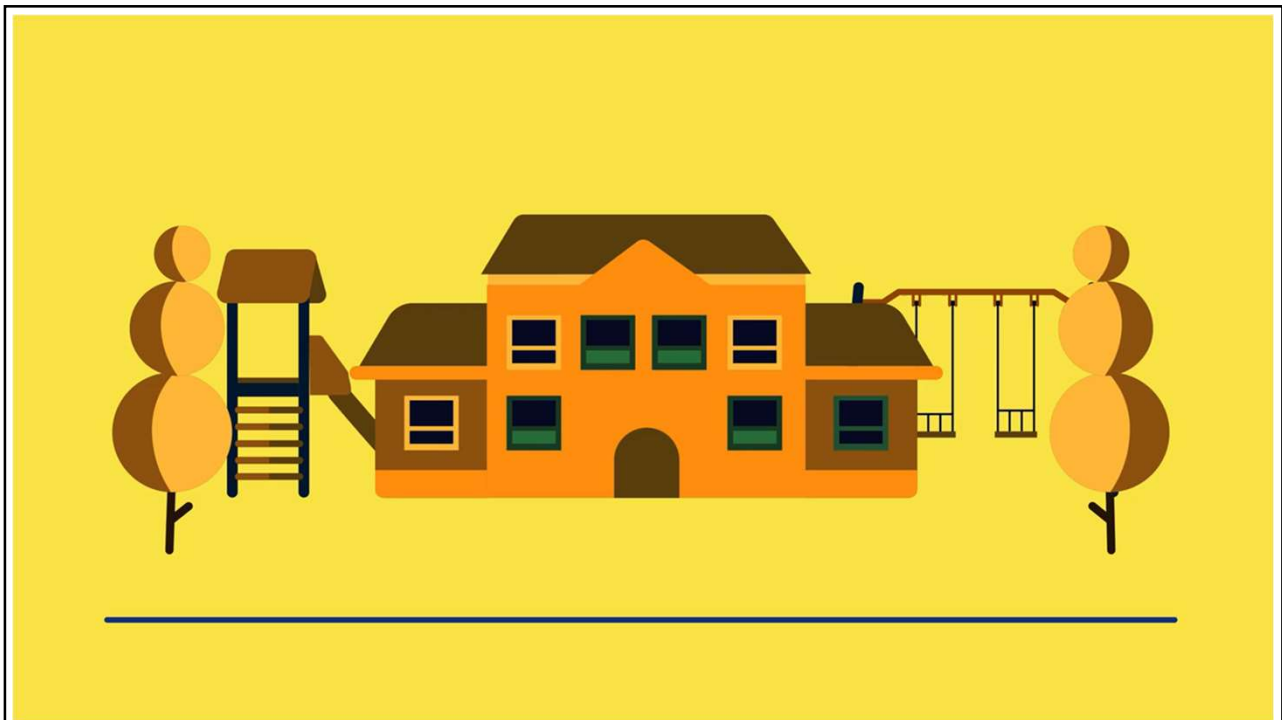
Traumasensitief onderwijs

Als je begrijpt wat de impact van trauma is en hoe het kinderen kan beïnvloeden, lukt het beter om:

- het gedrag van getraumatiseerde kinderen te begrijpen en beïnvloeden;
- kinderen zich veiliger te laten voelen zodat ze meer toekomen aan leren;
- een actieve rol te spelen bij het vergroten van de veerkracht van getraumatiseerde kinderen;
- steun te zoeken en krijgen bij anderen en meer tevreden te zijn over je werk.

17

18

De rol van school bij leerlingen met trauma

De competente en vertrouwde omgeving met professionele zorgfiguren maakt school een cruciale tegenhanger van het trauma:

- Hier kan herstel van negatieve levenservaringen en trauma plaatsvinden,
- En systematisch worden gebouwd aan het verminderen van stress en het vergroten veerkracht en regulatie, met name via warme, veilige en steunende relaties.

19

Veerkracht

20

Onderzoek

• Consortium Traumasensitief Onderwijs

Aanleiding: Hoe om te gaan in de klas met leerlingen met traumatische ervaringen?

- Scholen zijn (waren?) zich onvoldoende bewust van trauma en de impact op ontwikkelen en leren
- Scholen zijn op zoek naar manieren om beter af te stemmen op de begeleidingsbehoefte van leerlingen
- Traumasensitief Onderwijs is een veelbelovende aanpak om scholen te ondersteunen in het ontwikkelen van een traumasensitief schoolklimaat

Conclusie

Op korte termijn is Traumasensitief Onderwijs van **meerwaarde** voor leerkrachten en leerlingen.

De ontwikkeling van een Traumasensitief Onderwijsklimaat vraagt tijd, aandacht en doorzettingsvermogen.

Traumasensitief Onderwijs is geen losse training, maar een schoolklimaat. Het is iets wat je door heel de school **voelt** en **doet**. De school **ademt** Traumasensitief Onderwijs. Als je binnenkomt voel je je als leerling veilig en welkom.

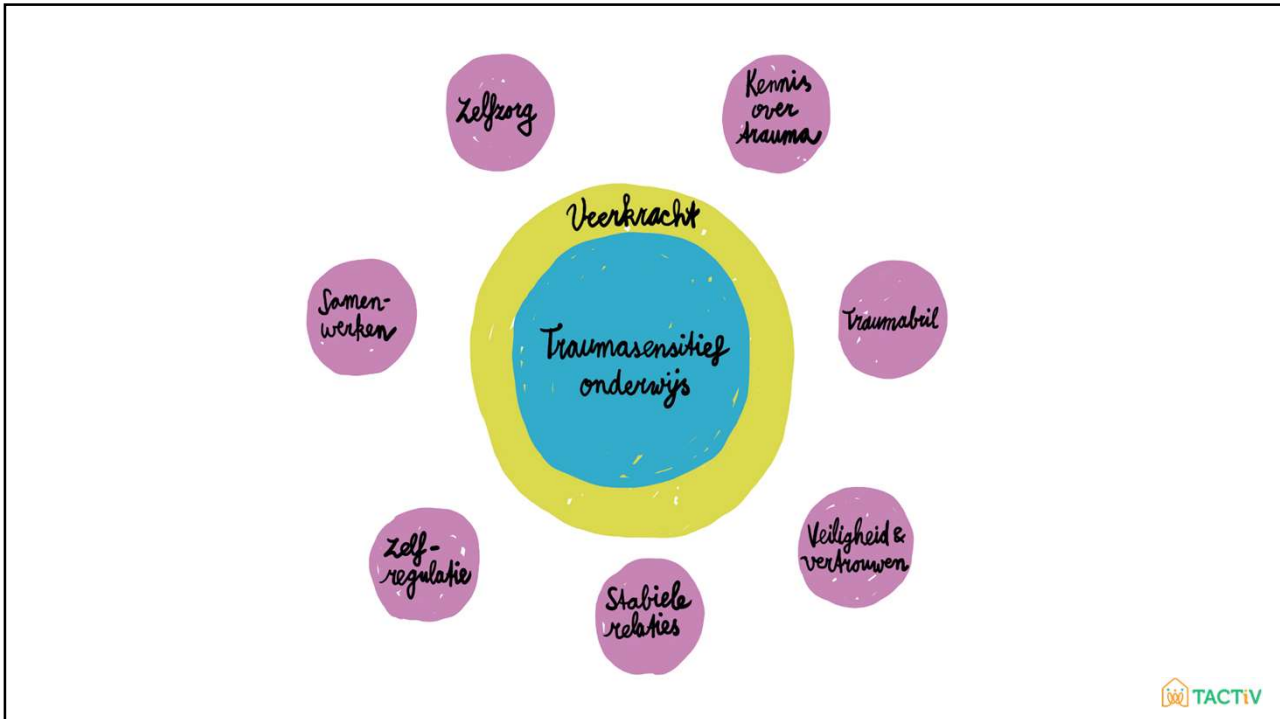
21

Opbouw van de training

- Module 1: Trauma en veerkracht bij kinderen
- Module 2: Kijken door een traumabril
- Module 3: Relaties en regulatie
- Module 4: Samenwerking en zelfzorg & op weg naar een traumasensitief onderwijsklimaat

22

23

24

Kans voor kinderen

- Herstel is mogelijk en vindt meestal plaats in het gewone leven
- Noodzaak voor positieve en steunende omgeving
- De school speelt daarin een belangrijke rol!

